

Фільчакова М.С.,
курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Лантух І.С.,
викладач кафедри теорії та історії
держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Забезпечення голосування на тимчасово окупованих територіях України, призвело до виникнення суттєвих дискусій та спричинило досить жваве обговорення даного питання, оскільки для кожного українця вибори Президента – найважливіший та досить хвилюючий процес цього року. Ми розуміємо, що в скрутні часи, які зараз переживає Україна, тяжко залишатися спокійним, але надто важкий вибір вимагає відкинути всі емоції, зібрати воедино всю свою волю і бути далекоглядним та зробити все можливе для того, щоб кожний українець зміг скористатися своїм правом на волевиявлення. Однак, українське суспільство, що проживає на тимчасово окупованих територіях, фактично позбавлене права волевиявлення, адже процедура, за якою виборець може скористатися своїм правом та віддати свій голос досить складна, та передбачає виконання певних процедур.

Для більш деталізованого розуміння, про яку територію йдеться мова в нашому дослідженні, вважаємо за необхідне розкрити поняття «окупована територія». В статті 3 Законі України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» визначається, тимчасово окупована територія – сухопутна територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя [2]. Також територія окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, визначена відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями» [3].

Що стосується питання здійснення голосування на вищезазначеній території, зазначимо, що на законодавчому рівні закріплено, що під час проведення виборів Президента України, народних депутатів України, всеукраїнському референдуму голосування громадян України на тимчасово окупа-

них територіях не організовується і не проводиться, зокрема не утворюються оружні або територіальні дільниці виборчі комісії з виборів Президента України, не виготовляються бюлетені, інформаційні плакати кандидатів на пост Президента України, плакати, списки виборців, іменні запрошення, а також не проводиться інша виборча процедура, пов'язана з організацією голосування.

На законодавчому рівні Україна, як суверенна держава [1], закріпила єдину можливість громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території здійснити своє вільне волевиявлення під час виборів, але на іншій території України. Визначається, що громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях мають право реалізувати своє право голосу змінивши місце голосування без зміни виборчої адреси [4].

Враховуючи складність в процедурі здійснення волевиявлення на окупованих територіях України та досить низький рівень явки виборців, постає питання про необхідність впровадження інших форм голосування, для забезпечення більшої кількості виборців, щоб кожний громадянин був почутий та його голос був врахований.

Враховуючи зарубіжний досвід, на шляху до євро інтеграції, Україні необхідно розробити потужний арсенал можливостей для здійснення процедури виборів, а особливо це стосується громадян, що проживають на окупованих територіях. Однією із форм, що може допомогти в даному питанні, може бути запровадження системи електронного голосування.

Здійснювати електронне голосування та електронні референдуми у деяких розвинутих державах вже сьогодні є складовою електронного уряду, тобто в майбутньому стає можливим побудувати електронну модель управління державою, за якою вся сукупність як внутрішніх, так і зовнішніх процесів підтримується й забезпечується відповідними новітніми інформаційно-комп'ютерними технологіями і, таким чином, виводить державне управління на якісно новий рівень ефективності.

На нашу думку, запровадження електронного голосування на сьогоднішній день є досить перспективним, оскільки на сучасному етапі розвитку суспільства важко уявити людину без смартфона та без інтернету, а запровадження е-голосування дасть можливість кожному не втрачаючи свій дорогоцінний час, здійснити своє право на волевиявлення.

Крім того, важливо зазначити, що Україною уже зроблені певні кроки до впровадження, так званої, «держави в смартфоні», а саме на законодавчому рівні закріплена концепція розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації [5]. Але для досягнення поставленої мети, необхідно зробити досить вагомні заходи, зокрема: розробити нормативно-правове забезпечення впровадження е-голосування, забезпечити ресурсами, для впровадження та використання електронної демократії на різних рівнях влади та органів місцевого самоврядування та підвищити їх можливість до використання електронної демократії, а також, що на нашу думку є найголовнішим,

розробити та забезпечити план захисту персональних даних під час електронного волевиявлення, для забезпечення більшої довіри громадян та запобігти розвитку кіберзлочинності в даному питанні.

Підсумовуючи вищезазначене, важливо акцентувати увагу на тому, що запровадження системи електронної демократії, зокрема, електронного голосування є досить перспективним, а особливо, коли в державі існують тимчасово окупаційні території. Якщо ж говорити в контексті забезпечення права на волевиявлення на окупованих територіях, то запровадження системи електронного голосування може забезпечити та досить спростити процедуру голосування, що діє сьогодні. Система е-голосування дає змогу проголосувати дистанційно, забезпечити можливість проведення голосування набагато швидше та зменшити кількість факторів, які порушують права виборців на здійснення волевиявлення.

Ці фактори безпосередньо сприятимуть підвищенню кількості громадян і перш за все молоді, які беруть участь у голосуванні, оскільки зростає довіра виборців до об'єктивності системи голосування, а, окрім того, застосування електронних технологій дає можливість взяти участь у голосуваннях всім бажаним незалежно від місця їхнього перебування.

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, № 30, ст. 141;

2. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 09 серпня 2019р. // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 26. - Ст. 892;

3. Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2015р. // Відомості Верховної Ради. – 2015. - № 17. – Ст. 128;

4. Про державний реєстр виборців: Закон України від 01 січня 2017р. // Відомості Верховної Ради. – 2007. № 20. – Ст. 282;

5. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017р. № 797-р.